

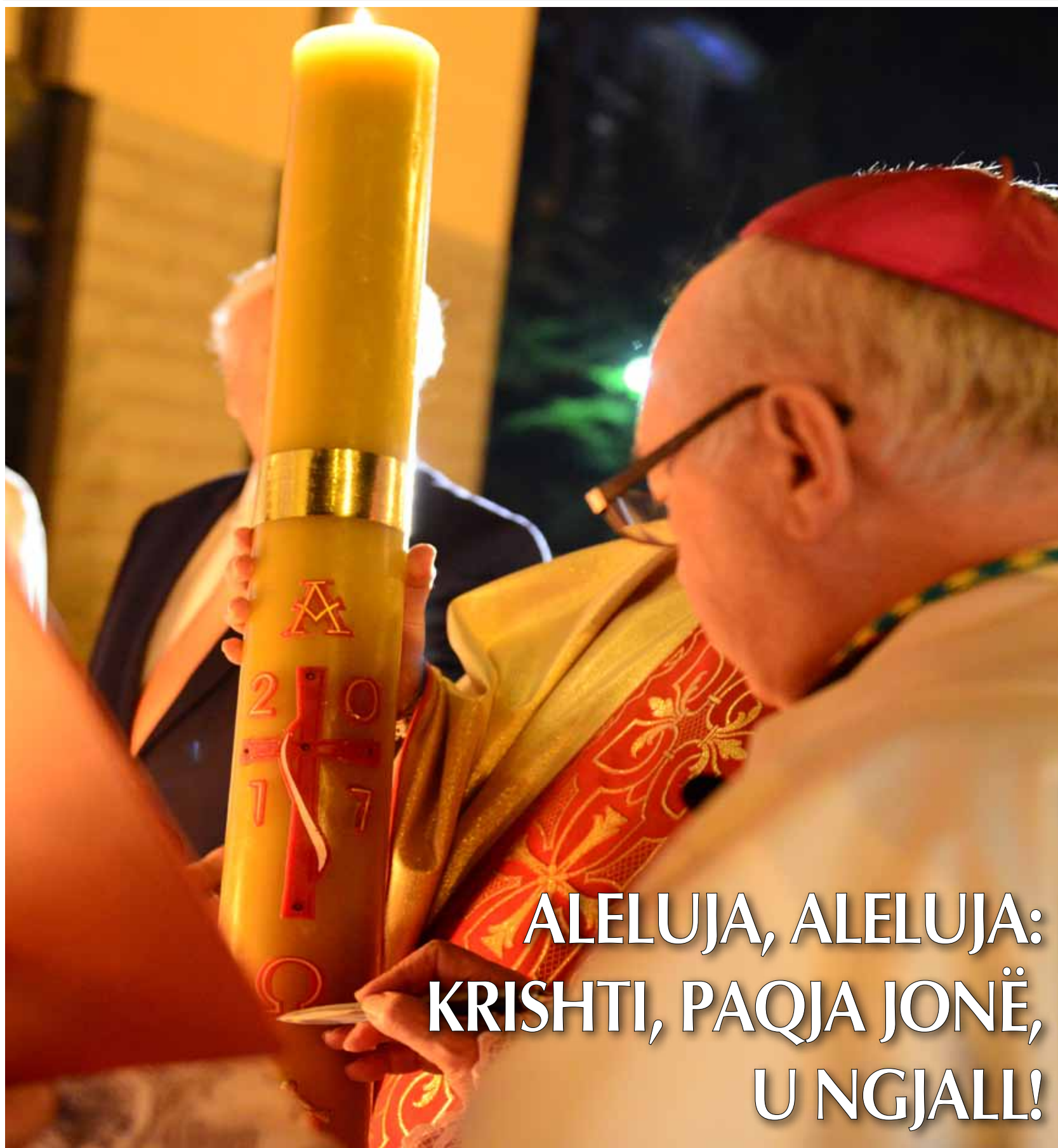
Më është dhënë çdo pushtet në qiell e në tokë. Prandaj, shkoni e bëni nxënës të mi të gjithë popujt! Pagëzoni në Emër të Atit e të Birit e të Shpirtit Shenjt! Mësoni të zbatojnë gjithçka ju kam urdhëruar! Dhe, ja, unë jam me ju gjithmonë - deri në të sosur të botës!

MATEU 28,18-20

Kisha e Jeta

ORGAN I PËRMUAJSHËM INFORMACIONI I METROPOLISË TIRANË-DURRËS Nr. 4 PRILL 2017 Çmimi 30 lekë

ALELUJA, ALELUJA:
KRISHTI, PAQJA JONË,
U NGJALL!

Dilni në rrugët e Tiranës, të
bërtitni plot gëzim:
Aleluja, Aleluja: Krishti,
paqja jonë, u ngjall! Aleluja! *faqe 3-4*

Aleluja! Kjo është kënga jonë
sot! U ngjall! Krishti u ngjall! *faqe 5*

Papa Françesku në Natën e
Pashkëve: T'ua dhurojmë të
gjithëve shpresën e Krishtit të
Ngjallur *faqe 6*

Papa Françesku:
Jezusi mister i gurit të flakur,
themel i jetës sonë *faqe 7*

Papa Françesku: Martirët
na kujtojnë se Zoti e rinon
botën me Dashurinë e tij *faqe 8*

Papa Françesku në au-
diencën e përgjithshme:
Ngjallja e Krishtit është
fakt historik *faqe 8*

Gëzuar Pashkët edhe për ata
që nuk besojnë
Nga: Atë Piero Gheddo, PIME *faqe 9*

Katedralja, që më parë e
shihja nga larg!
Nga Jurgena THERÇAJ *faqe 10-11*

Vizita baritore në famullinë e
shën Mëhillit
Nga Fra Vilson BUJAJ *faqe 11-12*

Kalendari Liturgjik

Maj 2017

Jezusi ngjitet në qiell

Mk 16, 14-20

Në fund u dëftua të Njëmbëdhjetëve ndërkohë që po ndodheshin në tryezë. I qortoi për pabesimin e tyre dhe për ngurësinë e zemrës, pse s'u besuan atyre që e kishin parë të ngjallur prej së vdekuri. Dhe u tha: "Dilni në mbarë botën e predikoni Ungjillin të gjithë njerëzve. Kush do të besojë e do të pagëzohet, do të shëlbohet, ndërsa kush s'do të besojë, do të dënohet.

Shenjat që do t'i përcjellin ata që do të besojnë, janë këto: në emër tim do t'i dëbojnë djajtë, do të flasin gjuhë të reja; [në duar] do t'i marrin gjarpërinjtë e, nëse do të pijnë ndonjë send që sjell vdekjen, nuk do t'u bëjë keq. Do t'i vënë duart mbi të sëmurë, e këta do të shërohen."

Zotëria [Jezusi], pasi u tha kështu, u ngjit në qiell dhe rri në të djathtë të Hyjit. 20 Kurse ata dolën e predikuan gjithkund. Zoti bashkëpunonte me ta dhe e përforconte Fjalën me mrekulli që e përcillnin.

- 1 maj - Sh. Jozefi punëtor
- 2 maj - Sh. Anastazi
- 3 maj - Sh. Filipi dhe Jakobi
- 7 maj - E DIELA e IV e PASHKËVE (A)
- 13 maj - Shën Maria Virgjër e Fatimës
- 14 maj - E DIELA e V e PASHKËVE (A) - Sh. Matia
- 21 maj - E DIELA e VI e PASHKËVE (A)
- 22 maj - Sh. Rita nga Kasha
- 26 maj - Sh. Filip Neri
- 27 maj - Sh. Agustini nga Kanterbery
- 28 maj - TË NRITURIT E KRISHTIT NË QIELL I SHËLBUEMI
- 31 maj - Vizita e Shën Marisë Virgjër

Drejtor i përgjithshëm:
Imzot George Frendo
Kryeredaktor:
D. Marjan Lumçi
Sekretar:
Ferdinand Ndocaj

Redaksia:
Kolec Çefa
Ana Stakaj
Zef Skanjeti
Elidon Dodaj

Grafika:
Pjerin Sheldija
Foto: Pici

Adresa:
Katedralja e Shën Palit,
Bulevardi Zhan D'Ark,
Tiranë, Shqipëri
E-mail: kisha.jeta@gmail.com
www.kishadhejeta.com

Dilni në rrugët e Tiranës, të bërtitni plot gëzim: Aleluja, Aleluja: Krishti, paqja jonë, u ngjall! Aleluja!

Vigjilja e Pashkëve, Tiranë 2017

Predikimi i ShT. Imzot George Frendo, Arqipeshkëv Metropolit i Arkidioqezës Tiranë-Durrës në Meshën e Natës së Ringjalljes së Krishtit

Në errësirën e kësaj nate, kemi filluar këtë kremtim duke ndezur zjarrin, nga i cili ndezëm Qiriun e Pashkëve. Ky Qiri, simboli i Krishtit të Ngjallur, do të qëndrojë përpara nesh afër altarit për pesëdhjetë ditë (të pesëdhjetën ditë do të kremtojmë Rrëshajet, zbritjen e Shpirtit Shenjtë mbi të krishterët e parë). E dëgjuam të gjithë Lajmin e Gëzueshëm të Pashkëve. Dhe pastaj dëgjuam edhe disa Lexime.

Leximi i parë bën fjalë për krijimin e gjithësisë, veprën e Hyjit krijues të gjithëpushtetshëm, vepër që arriti kulmin me krijimin e njeriut. Njeriu është kryevepra e Hyjit Krijues. Ju kujtoj fjalët që kemi lexuar rreth krijimit të njeriut nga Hyji: *“Hyji krijoi njeriun në përngjasimin e vet, e krijoi në përngjasimin e Hyjit; i krijoi mashkull e femër”*. Shikoni sesi shkrimtari ka theksuar që njeriu u krijua në përngjasimin e Hyjit. Çfarë përfshin ky krijim në përngjasimin e Hyjit? Përfshin mundësinë që Hyji dhe njeriu të hyjnë në dialogun me njëri-tjetrin. Në fakt lexojmë se menjëherë Zoti foli me njeriun duke i thënë: *“Shtohuni dhe shumohuni”*. Dhe *“i krijoi mashkull dhe femër”*, në mënyrë që burri të mund të hyjë në dialog me gruan e vet. Kështu pra, historia njerëzore ka nisur me dialogun mes Hyjit dhe njeriut

e gjithashtu mes burrit dhe gruas. Gjithë historia e shpëtimit, në fakt, është historia e dialogut mes Hyjit dhe njeriut, një dialog që e arriti kulmin, kur Biri i Hyjit u bë njeri. Por ky dialog vazhdoi edhe në ngjalljen e Jezu Krishtit. Ai, si i ngjallur, është takuar me shumë njerëz. E përshëndetja e tij ishte gjithmonë e njëjta: *“Paqja me ju”*.

Historia e shpëtimit na mëson se nuk mund të jetojmë një jetë me të vërtetë njerëzore pa dialog (një aspekt qëndror në filozofinë e Martinit Buber). Shkaku i mjaft krizave tek shumë familje, sot është pikërisht mungesa e dialogut: e dialogut mes burrit dhe gruas, mes prindërve dhe fëmijëve. Dhe shkaku i shumë mosmarrëveshjeve në jetën politike, në shumë vende, është gjithashtu mungesa e dialogut: mes qeverisë dhe opozitës, mes partive politike. Kjo është fjala që dëshiroj t'u komunikoj të gjithë politikanëve sot: rruga për zgjedhjen e krizës së tanishme, qëndron vetëm në dialogun, gjatë të cilit të dyja palët lipset jo vetëm të flasin, por edhe të dëgjojnë me përgjegjësi e pjekuri të plotë, për të finalizuar të mirën e kombit me shumë sesa të mirën e partisë. Sepse dialogu është dialog e jo monolog.

Dhe Krishti i ngjallur, na mëson sesi duhet të jetë dialogu ynë. Dialogu është rrugëtimi i përbashkët që na nxit të rrafshojmë udhët duke i uruar njëri-tjetrit paqen. Paqja nuk është

inerci e as heshtje me gojë të kyçur. Po të ishte ashtu, atëherë vendi më i famshëm për paqen do të ishin varrezat, ku kufomat as nuk flasin e as nuk grinden. Paqja është vullneti i mirë për të krijuar dialogun e dashurisë, të miqësisë e të gëzimit reciprok. Në Ungjijtë, lexojmë, se pasi Krishti i ngjallur u uroi paqen nxënësve, këta u gëzuan.

Jean Paul Sartre, filozof ateist i shekullit të njëzetë, ka thënë se *“ferri, është njerëz të tjerë”*. Besimtari, përkundraz, duhet të thotë se të tjerët janë burim gëzimi.

Ditët e sotme na paraqesin shumë probleme, shumë lajme të këqia. Mjafton të dëgjojmë lajmet në televizor ose në radio. Dëgjojmë për termete, përmbytje, sëmundje, luftëra, vrasje, vetvrasje. Në botën mbarë, ka shumë dhunë të nxitur nga ideologjitë që miratojnë urrejtjen, hakmarrjen si edhe luftën.

Në shekullin e kaluar fashizmi dhe komunizmi e shpërftuonin personin njerëzor. Sot janë racizmat e ndryshme, nacionalizmat ekstremeiste, dhe islamizmi fundamentalist ata që po krijojnë kërcënime të reja shumë të rrezikshme. Në mbarë botën ka njerëz të cilët janë të thirrur për t'i shërbyer popullit, por që janë lakmues vetëm për një gjë: që me çdo kusht të pasurohen sa më shpejt, ndërsa populli mbetet pa bukë, pa punë, pa vend strehimi.

A nuk janë këto ngjarje që na shtyjnë të ngrejmë zërin e të themi, ashtu si Jezusi në kryq: **“Hyji im, Hyji im, përse më braktise?”** Kjo është pyetja që shumë njerëz i dretojnë Jezusit sot. Por jo vetëm sot. Edhe kur Jezusi ishte i varur në kryq, disa e shanin duke tundur kokën me shpoti: **“Nëse je Biri i Hyjit, zbrit nga kryqi!”**.

Por misteri që po kremtojmë sot, ngjall në një shpresë të re, madje drita e kësaj nate na ndriçon në menyrë që jeta jonë të fitojë një vlerë krejt të re.

Ungjilltari Mateu tregon se në atë moment kur Jezusi vdiq në kryq, **“toka u lëkund”**. I njëjti Ungjilltar Mateu, në pjesën e Ungjillit që sapo kemi dëgjuar, thotë se atë moment kur Jezusi doli i gjallë nga varri, **“ra një tërmet i madh”**. Por nësa tërmeti në vdekjen e Jezusit tregon tragjedinë e mëkatit, tërmeti në ngjalljen e tij tregon ngadhënjimin e dashurisë.

Pikërisht për këtë jemi bashkuar në këtë natë, për të kremtuar këtë festë të madhe. Është festa e dashurisë ngadhënjimtare. Në atë moment kur armiqët e Jezusit këndonin fitore, toka u tremb, sepse kryqi i Jezusit zbuloi mëkatit e tyre. Por lajmi i mirë që sot na mbush me gëzim të madh është misteri i asaj dashurie që e çoi Jezusin deri në vdekjen në kryq, dhe që sot e shfaq fuqinë e saj. Në një nga librat e Shkrimit Shentë lexojmë se dashu-

ria është më e fortë se vdekja. Sot shohim se dashuria është më e fortë jo vetëm sesa vdekja, por edhe sesa urrejta.

Pa ngjalljen, kryqi i Krishtit, edhe pse dëshmon dashurinë e Zotit për ne, prapë-prapë nuk mund të jetë kurrë një lajm i mirë, por një lajm i keq, tragjik, sepse tregon fitoren e forcave të urrejtjes mbi atë dashuri. Por ngjallja e Jezusit tregon se ajo dashuri është ngadhënjyese dhe pjellore. Prandaj ngjallja e Krishtit i ka dhënë një fizionomi të re vetë vdekjes së Krishtit. Në saje të ngjalljes, vdekja e Jezusit, nga tragjedi, tashti shndërrohet në ngadhënjim; nuk është më burim trishtimi, por bëhet burimi i gëzimit të vërtetë.

Dhe është kjo e vërtetë dominante që na ngushëllon së tepërmi në atë moment aq të shëmtuar kur na vdes dikush nga familja apo edhe ndonjë person që e kemi pasur shumë për zemër. Në këto raste, vijnë shumë miq për të na ngushëlluar, dhe në shumë mënyra, përpiqen të tregojnë solidaritetin e tyre me ne. Por në fakt, a na ngushëllojnë? Nga përvoja ime personale, them se jo! Është e vërtetë se e çmojmë shumë respektin dhe solidaritetin e tyre, por nuk mund të na ngushëllojnë. Vetëm besimi ynë në misterin e vdekjes dhe të ngjalljes së Jezusit, mund të na ngushëllojë. Ngjallja e Krishtit na ngushëllon duke na bindur se ai person që vdes, do të marrë pjesë në lavdinë e Krishtit të ngjallur.

Dhe cili është mesazhi i Pashkëve të këtij viti, për ne sot, që po kremtojmë Pashkët në vitin kur duhet të bëhen zgjedhjet politike? Është një mesazh i fortë. Le të shohim cili ishte mesazhi i Krishtit të ngjallur për të gjithë ata që e kanë takuar pas ngjalljes së tij, apostujt, Maria Magdalenë, dhe shumë të tjerë. Mesazhi i tij për ata ishte gjithmonë i njëjti: **“Paqja me ju!”** Pra le të angazhohemi të gjithë ne për këte paqe. Të mos e lejojmë kurrë që politika të mbartë pasojat e përçarjes.

Dhe le ta përjetojmë këtë situatë me dinjitet e me pjekuri, si qytetarë të vërtetë të një kombi demokratik e pluralist. Le të tregohemi se jemi njerëz që me të vërtetë e meritojmë shoqërinë demokratike e pluraliste. Democracia kërkon pjekuri për një përdorim të mirë të votit dhe të lirisë duke pasur parasysh të mirën e përbashkët. Pluralizmi kërkon pjekurinë njerëzore, i cili ka mundësi të zgjedhë ndër shumë partitë politike ose gjëra të tjera të mundshme, të zgjedhë atë që është më e mirë, ose atë që është më pak e keqe.

Në fund të meshës do t’ju them: **“Mesha u krye: shkoni në paqe, aleluja, aleluja”**. Atëherë kujtohuni mirë se kjo është paqja që duhet të përjetoni, ta shprehni, dhe t komunikoni të tjerëve. E duke përfunduar, dëshiroj që në atë moment, plot hare, të dilni në rrugët e Tiranës, të bërtitni plot gëzim: **“Aleluja, Aleluja: Krishti, paqja jonë, u ngjall! Aleluja!”**

Aleluja! Kjo është kënga jonë sot! U ngjall! Krishti u ngjall!

Predikimi i ShT. Imzot George Frendo, Arqipeshkëv Metropolit i Arkidioqezës Tiranë-Durrës në Meshën e Ditës së Ringjalljes së Krishtit

Aleluia! Kjo është kënga jonë sot! U ngjall! Krishti u ngjall! Për shumë ditë e kemi shoqëruar. E kemi shoqëruar atë ditë kur hiri u vendos mbi kokat tona; ishte ftesë për të treguar pendesën tonë ndaj mëkateve tona. E kemi shoqëruar në shkretëtirë, ku Ai ishte tunduar nga dialli; ishte ftesë për t'u bashkuar me Të duke ngadhënjyer mbi tundimet. E kemi shoqëruar mbi malin ku Ai u shndërrua dhe Ati qiellor e shpalli si Birin e vet të dashur; ishte ftesë për të dëgjuar fjalën e tij. E kemi shoqëruar në dialogun e tij me një grua mëkatore samaritane; ishte ftesë që të kuptojmë se edhe ne duhet të hyjmë në dialog me të. E kemi shoqëruar kur Ai i dha dritën e syve një të linduri të verbër; ishte ftesë për të kuptuar fjalën e tij: "Unë jam drita e botës". E kemi shoqëruar kur Ai e ngjalli Lazrin nga vdekja; ishte ftesë për të besuar se Jezusi është ngjallja dhe jeta. E kemi shoqëruar të dielën e kaluar, kur Ai hyri në Jerualem, qyteti që do ta dënonte për vdekje; ishte ftesë që edhe ne të bashkoheshim me turmat që kanë kënduar "Osana!"

Por sot Ai na shfaqet në të gjithë fuqinë e tij, ngadhënjyes mbi vdekjen. Sot kuptojmë pse, gjatë gjithë kohës së kreshmëve, Kisha vazhdimisht na ka nxitur të bëjmë pendesë, sepse sot kuptojmë se s'ka jetë të vërtetë përveçse për ata që janë të gatshëm të vdesin shpirtërisht për mëkatet e tyre. Të gjitha sakrificat që kemi bërë gjatë kreshmëve sot këmbehen me gëzim; të gjithë lutjet që i kemi drejtuar Zotit gjatë kreshmëve sot shprehen në shpresën që na jep kurajë; të gjitha veprat e bamirësisë që kemi ushtruar gjatë kreshmëve sot shpërblehen me dhuratën e Krishtit të ngjallur, i cili sot na takon

dhe na uron, pikërisht sikurse kur në ditën e ngjalljes së tij i uroi nxënësit: "Paqja me ju".

Të parat që shkuan tek varri i Jezusit ishin disa gra, ndër të cilat një farë Maria Magdalenë, një mëkatore e njohur; në fakt, një *ish*-mëkatore, tani nuk është më mëkatore; sepse pasi takoi Jezusin ndërsa ky ende ishte gjallë, u bë nxënëse besnike e tij. Dhe pasi e takoi Jezusin e ngjallur, u bë gjithashtu apostulle e tij. Në fakt, siç na thotë Ungjilli i Lukës, ishte ajo e cila shkoi tek apostujt dhe i njoftoi se kishte qenë tek varri që e gjeti bosh.

Atëherë Pjetri dhe Gjoni shkuan tek varri. Pjetri është apostulli të cilit vetë Jezusi i vuri emrin "Pjetër – shkëmb", shkëmbi mbi të

cilin Jezusi ndërtoi Kishën e vet; ai përfaqëson autoritetin në bashkësinë e krishterë, në Kishë. Gjoni është apostulli që kishte mbështetur kokën e vet mbi parzmën e Jezusit në darkën e fundit dhe ka shkruar Ungjillin e dashurisë; ai përfaqëson dashurinë, tipari i nxënësit të Krishtit. Gjoni, i cili ishte ende shumë i ri, arriti tek varri para Pjetrit, megjithatë, nga respekti për autoritet, priti që Pjetri të arrijë e të hyjë në varr para tij. Pjetri nuk kuptoi. Na thotë vetë Ungjilli se "ende nuk e kishin kuptuar Shkrimin Shenjt: se duhej që Ai të ngjallej së vdekuri". Por Gjoni kuptoi. Në fakt ungjilli na thotë për të, se "pa pëlhurat e vëna dhe rizën që pati qenë në krye të Jezusit.... e besoi". Besoi se Jezusi ishte ngjallur me të vërtetë.

Të gjithë ata që kishin shkuar tek varri, duke vërejtur se ishte bosh, u habitën, u zhgënjyën, u tmerruan. Vetëm për Gjoniin thuhet se pa varrin bosh *dhe besoi*. Mund të pyesim: Pse vetëm ai besoi, se Jezusi u ngjall duke parë varrin bosh? Sepse ai kishte qenë afër Jezusit në darkën e fundit e kokën e kishte mbështetur mbi parzmën e Jezusit, i cili në atë moment po fliste për dashurinë. Atëherë Gjoni kuptoi plotësisht ato fjalë që dëgjoji nga Jezusi në atë darkë: "Qëndroni në mua, dhe unë do të qëndroj në ju... Unë jam hardhia, ju jeni shërmendet... Qëndroni në dashurinë time".

Çfarë dua të them? Vetëm ai që, si Gjoni, rri afër zemrës së Jezusit mund të besojë, si Gjoni. Sepse vetëm ai ka kuptuar fjalën e Jezusit: "Mësoni nga unë, që jam zemërbutë". Vetëm ai që rri afër zemrës së Jezusit mund të besojë

se Jezusi me të vërtetë u ngjall. Vetëm ai që rri afër zemrës së Jezusit mund të pranojë gëzimin e kësaj dite dhe të gjejë domethënien e jetës.

Dhe ju, të dashur katekumenë që pas pak do të pagëzoheni, ju do të ngjalleni bashkë me Krishtin. Do të bëheni bijtë e ngjalljes. Prandaj dëgjoni, kuptoni e zbatoni fjalën e Shën Palit. Në Leximin e Dytë kemi dëgjuar fjalën e apostullit: “nëse u ngjallët bashkë me Krishtin, kërkon çka është lart”. Të dimë se kemi një atdhe tjetër, në qiell; gjithashtu një babë tjetër, në qiell. Kemi shumë shokë që na presin në qiell, shenjtërit që ne i duam dhe i nderojmë. Ndër ta sigurisht ka edhe disa familjarë dhe miq që kanë hyrë para nesh në qiell.

Jeta jonë është një ecje; por nuk është një piknik! Është një ecje gjatë sëcilës takohemi me shumë njerëz që kanë nevojë për dashurinë tonë. Jo dosdosshmërisht për lekët tona, por për dashurinë tonë, sepse janë viktima padrejtësie, urrejtjeje, xhelozie, shpifjeje. Mos t'u kthejmë kurrë shpinën tonë, madje le ta falënderojmë Zotin që na ka takuar me këtë person.

Të dashur vëllezër dhe motra, Ngjallja e Krishtit është një ngjarje historike. Nuk është një përrallë. Një ngjarje në të kaluar. Por njëkohësisht është një ngjarje për të ardhmën. Shën Pali paraqet ngjalljen e Krishtit si shkakun e ngjalljes sonë në të ardhmen: do të ngjallemi. Por ndoshta e vërejmë pak se është edhe një ngjarje e tanishme: është tani, na prek sot, në çdo moment. Vazhdimisht Zoti jep një jetë të re, duke shëruar çdo plagë, duke falur çdo mëkat, dhe duke shndërruar fizionominë e vdekjes, duke na e bërë kalim për një jetë të re.

Duke fituar mbi vdekjen nëpërmjet ngjalljes së tij, Krishti na tregon dinjitetin e jetës, e çdo jete. Prandaj jeta e njeriut duhet të mbrohet që nga fillimi i saj, atëherë nuk i lejohet njeriut t'i japë fund jetës me abort. Jeta e njeriut duhet të ruhet deri në fund, atëherë as i lejohet njeriut t'i japë fund jetës me vetëvrasje as të kërkojë eutanazinë. Dhe jeta e njeriut duhet të respektohet në çdo mënyrë, atëherë jo vetëm nuk i lejohet njeriut të vrasë, por duhet ta respektojë famën e tjetrit, të drejtat e tjetrit, dhe të ndihmojë ata që kanë më shumë nevojë për ndihmën e tij. Krishti i ngjallur sot na kujton se është i pranishëm në personin që i mungon buka, puna, shtëpia. Krishti i ngjallur, endet në rrugët

tona, kërkon një copë bukë, një punë, një vend strehimi. Sipas mundësive të tua, mos ia refuzo atë që ai kërkon.

Gratë që kishin shkuar tek varri, me shpresë të tregonin nderimet e tyre të fundit ndaj Jezusit, duke lyer kufomën e tij, mbetën të zhgënjyera sepse gjetën varrin bosh. Jezusi doli nga varri dhe la mbrapa një varr bosh. Të dashur vëllezër e motra, le të lemë varrin bosh edhe ne, sepse ne besojmë në jetën, jo në vdekjen. Të dalim nga varret tona, sepse duhet të endemi në rrugët e qyteteve dhe fshatrave tona për të shpallur këtë lajm: Krishti u ngjall! Krishti u ngjall! Jeta është shumë-shumë e bukur! Rroftë Krishti i ngjallur! Gëzuar Pashkët!

Papa Françesku në Natën e Pashkëve: T'ua dhurojmë të gjithëve shpresën e Krishtit të Ngjallur

Dhembja e Marive, nësa vizitojnë Varrin, është dhembja e njerëzve, që pësojnë padrejtësi. Papa Françesku, në home-

linë e Natës pa gjumë të Pashkëve, me vajin e grave, të mbytura në lot për vdekjen e Krishtit, kujtoi se me ngjalljen, Zoti u dhuron njerëzve

një shpresë të re.

Në fytyrën e Marisë Magdalenë dhe Marisë tjetër, që vizitojnë varrin, mund të shikojmë fytyrat e shumë nënave dhe gjysheve, fytyrat e fëmijëve e të rinjve, që mbartin barrën e dhimbjes, të padrejtësisë së padurueshme çnjerëzore. Në fytyrat e zbehta, të lagura nga lotët, të dy grave, që qajnë për vdekjen e Zotit, gra burrnesha, që nuk ikin, rezistojnë, i bëjnë ballë jetës ashtu si vjen e janë të zojat të durojnë shijen e hidhur të padrejtësive, pasqyrohen fytyrat e të gjithë atyre që, duke ecur udhëve të qyteteve, ndjejnë dhembjen e mjerrimit, dhembjen e shkakuar nga shfrytëzimi, nga trafiku dhe e shikojnë dinjitetin e tyre të kryqëzuar:

“Pasqyrohen edhe fytyrat e atyre, që provojne përbuzjen, sepse janë emigrantë, jetimë pa atme, pa shtëpi, pa familje; fytyrat e atyre, në sytë e të cilëve shihet vetmia e braktisja, sepse njerëz me duar plot rrudha. Pasqyrohen fytyrat e grave, të nënave, që qajnë, ngaqë shikojnë sesi jeta e bijve të tyre mbetet e var-

rosur nën peshën e korrupsionit, që ua mohon të drejtat e ua copëton ëndrrat me thundrën e egoizmit të përditshëm, që kryqëzon e varros shpresën e shumëkujt, nën burokracinë paralizuese e shterpë, e cila nuk lejon që punët të ndryshojnë”.

Ashtu si dy gratë para varrit, që nuk duan ta pranojnë se gjithçka duhet të përfundojë kështu, edhe besimtarët mund të nxiten të ecin e të mos nënshtrohen. Por - vijoi të shpjegojë Papa - ndonëse zemra e di që gjërat mund të jenë ndryshe, mund edhe të mësohet, pa u kujtuar fare, të bashkëjetojë me varrin, të bashkëjetojë me zhgënjimin. Mund të bindet se kështu qenka ligji i jetës, e kështu edhe të anestetizohet, të shkëputet nga realiteti, gjë që nuk bën tjetër, veçse të shuajë shpresën që e vuri Zoti në duart tona. E ja se shkuarja mund të jetë si e grave, ndërmjet dëshirës për

Zotin, e nënshttrimin. E, në këtë rast, nuk vdes vetëm Mësuesi, vdes shpresa jonë. Po Zoti i dhuron një të papritur popullit të tij besnik. I tregon se jeta fsheh farën e Ringjalljes:

“Rrahja e zemrës së të Ngjallurit na jepet si dhuratë, si horizont. Rrahja e zemrës së të Ngjallurit është forcë shndërruese, tharm i njerëzimit të ri. Me Ngjalljen, Krishti jo vetëm e flaku gurin e varrit, por dëshiron të flakë edhe të gjitha pengesat, që na mbyllin në pesimizmin tonë shterpë, në ambicionet e pafundme, që të çojnë deri atje, sa të luash me dinjitetin e tjetrit”.

Papa u kërkoi, kështu, besimtarëve, ta kumtojnë rrahjen e zemrës së të Ngjallurit. Krishti jeton – kujtoi – e...:

“Ashtu si hymë me gratë në varr, kështu, me to, ju ftoj të shkojmë, të kthehemi në qytet. Të shkojmë bashkë me to, për ta

kumtuar e për ta jetuar së bashku lajmin, të shkojmë... Në të gjithë ato vende, ku duket se varri e pati fjalën e fundit e ku mendohet se vdekja ishte rrugëzgjdhja e mbrame. Të shkojmë e ta kumtojmë, ta ndajmë bashkë lajmin e t'i sigurojmë të gjithë se është i vërtetë: Zoti është gjallë! Është gjallë e dëshiron të rilindë në shumë fytyra, që e kanë varrosur shpresën, i kanë varrosur ëndrrat, e kanë varrosur dinjitetin. E nëse nuk jemi të aftë ta lëmë Shpirtin Shenjt të na prijë në këtë rrugë, atëhere nuk jemi të krishterë!”.

Të shkojmë, pra, e të mahnitemi nga ky agim i ndryshëm, të mahnitemi nga risia, që mund të na japë vetëm Krishti. Ta lëmë që, me dhembshurinë e tij e me dashurinë e tij t'i vërë në lëvizje hapat tonë, ta lëmë që rrahja e vrullshme e zemrës së tij ta gjallërojë rrahjen e ligshhtë të zemrës sonë.

Papa Françesku: Jezusi mister i gurit të flakur, themel i jetës sonë

“Kuptimi i jetës është besimi në Krishtin e ngjallur”. Është kjo, sinteza e fjalës së Papës, duke kryesuar Meshën e Ditës së Pashkëve, në Sheshin e Shën Pjetrit, përballë mijëra besimtarëve, mbledhur që në orët e para të mëngjesit. Françesku nënvizoi se Ngjallja e Jezusit është mister i gurit të hedhur, që bëhet themel i jetës sonë:

“Sot Kisha përsërit, këndon, brohoret: ‘Jezusi u ngjall!’. Françesku u nis nga gëzimi i dritës, së cilës menjëherë i kundërvuri zemrën e mbyllur nga trishtimi i orës së parë të Pjetrit, Gjonit dhe grave, që shkuan tek Varri i zbratur, për të kaluar përsëri tek kumti gazmor i Engjëllit, i cili thotë: ‘Nuk është këtu. U ngjall!’”.

KRYQI, UDHË E DIJES

Duke kujtuar bisedën telefonike të një dite më parë, me një djalë të sëmurë rëndë, Françesku theksoi se vdekja e Krishtit në kryq është udhë feje, që na ndihmon t'i kuptojmë fatkeqësitë, sëmundjet, shkatërrimet, urrejtjen. Kisha vijon të thotë: “Nдалu, Krishti u ngjall!”.

GURI I FLAKUR TUTJE, THEMEL I JETËS

Kjo nuk është fantazi - kujtoi Papa. - Ngjallja e Krishtit nuk është thjesht festë me shumë lule, edhe pse e bukur, është shumë më tepër: është mister i gurit të hedhur tutje, që bëhet themel i jetës sonë.

Në këtë kulturën e hedhurinës - vijoi - ku çka nuk vlen, përdoret e hidhet tutje, ky gur i hedhur bëhet burim jete.

HORIZONTI I KRISHTIT

E ne, edhe ne guraleca në këtë tokë plot me dhimbje e tragjedi, me besimin në Krish-

tin mund të shikojmë tutje, me kuptimin që na shtyn të themi “Shiko përpara, nuk është mur, është horizont, ka jetë, gëzim, është Kryqi me këtë dyvlershmëri. Shiko përpara, mos u mbyll. Ti, guralec, jeta jote e ka një kuptim, sepse je guralec i marrë nga ai gur, ai gur, që ligësia dhe mëkati e hodhën tutje”.

BASTI I NJERIUT

Françesku, pra, e shikoi njerëzimin, si

një grumbull guralecash, grimca të gurit të gjallë, që është Krishti dhe e nxiti të vihet në praninë e Zotit me të gjitha ankthet, pyetjet, paqartësitë, problemet e përditshme e tragjeditë njerëzore, duke thënë:

“Nuk e di sesi shkon kjo punë, por e di mirë se Krishti u ngjall e unë kam vënë bast mbi këtë. Kthehuni në shtëpi sot - përfundoi Papa - duke përsëritur në zemrën tuaj: ‘Krishti u ngjall!’”.

Papa Françesku: Martirët na kujtojnë se Zoti e rinon botën me Dashurinë e tij

Papa gjatë kremtimit në Bazilikën e Shën Bartolomeut - RV

Papa Françesku pasditen e 22 prillit, kryesoi në Bazilikën romake të Shën Bartolomeut në Ishull, një lutje për Martirët e rinj, organizuar nga Bashkësia e Shën Egjdit. Gjatë kremtimit disa nga familjarët dhe miqtë e të krishterëve të vrarë nga urrejtja për fenë, i lexuan Atit të Shenjtë dëshmitë e të rënëve. Ndërmjet tyre, edhe Roselyne, motra e atë Jaques Hamel.

“Gallojnë në qiell martirët që ecën/ Mbi gjurmët e Krishtit gjithmonë, /E derdhën Gjakun për dashurinë e Tij,/Me të gëzojnë sot në TënZonë!”. Janë fjalët e para të Himnit të Martirëve që, njëherësh me tingëllimin e këmbanave, e shoqëruan hyrjen e Papës Françesku në Bazilikën e Shën Bartolomeut në Ishull, kishë që - me dëshirën e Gjon Palit II - u bë, pas Jubileut të vitit 2000 “Memorial i dëshmitarëve të fesë të shekullit XX e XXI”. Akti i parë i Papës në Bazilikë ishte nderimi i relikeve të Shën Bartolomeut dhe ikonës së martirëve të rinj.

DËSHMITË E MARTIRËVE TË RINJ, SHENJË SHPRESE NË PROVË

Pas përshëndetjes së Andrea Riccardi-t, themelues i Bashkësisë së Shën Egjdit, organizator i kremtimit, Papa Françesku shqiptoi lutjen, për të nënvizuar se ishte Fjala e Zotit ajo, që i mbështeti këta vëllezër në orën e provës e që, prandaj, duhet pranuar si dhuratë e çmuar, që të jetë llambë për hapat tonë e t'i hapë njerëzimit udhët e shpresës. Çast i fortë gjatë kremtimit ishin dëshmitë mbi martirët e rinj: dëshmia e birit të Paul Schneider, pastor i Kishës së reformuar, vrarë në kampin e shfarosjes të Buchenwald, në vitin 1939; e një miku të William Quijano, mbytur nga bandat e armatosura në Salvador; e Roselyne Hamel, motra e Atë Jacques, therur në kishë nga fundamentalistët islamikë. “Uroj që flijimi i Jacques – nënvizoi

– të sjellë fryte të begata e t'u tregojë njerëzve të kohëve tona udhën për të jetuar së bashku, në paqe”.

“JEPJA, O ZOT, SA MË SHPEJT PAQEN BOTËS MBARË!”.

Në përfundim të homelisë, duke kujtuar se trashëgimia e martirëve na jep ne paqe e unitet, Papa nënvizoi: “Ata na mësojnë se, me forcën e butësinë dashurisë, mund të realizohet me durim paqja”. E atëhere mund të lutemi kështu: “O Zot, na bëj dëshmitarë të denjë të Ungjillit e të dashurisë sate; dikoje dashurinë tënde mbi njerëzimin; përtërije Kishën tënde, mbroji të krishterët e persekutuar, jepja sa më shpejt paqen botës mbarë!”.

TË ÇARMATOSËT DHUNA BLASFEMË E ATYRE, QË VRASIN NË EMËR TË ZOTIT

Pas dëshmimeve dhe homelisë, Papa shkoi tek kapelat e navatave anësore të bazilikës, për të ndezur nga një qiri në secilin nga elterët, ku

ruhen reliket dhe kujtimet e dëshmitarëve të fesë. Ishte çasti i lutjes së besimtarëve: “T’i kujtojmë të gjithë ata, që derdhën gjakun për besnikëri ndaj Ungjillit - u lut Françesku - e ta lusim Zotin e gjithëpushtetshëm, që bota mbarë të përtërihet nga dashuria e Tij”. U kujtuam, më pas, disa nga emrat e martirëve të rinj, e për çdo kujtim, u ndez nga një qiri, ndërsa bashkësia këndonte “O Zot kij mëshirë!”. Domethënëse, ndjetet e lutjes. Besimtarët iu lutën Zotit që martirët e çdo kohe dhe të çdo Kishë të na prijnë drejt unitetit, e akoma, të çarmatoset dhuna blasfeme e atij, që vret në emër të Zotit.

PAS KREMTIMIT, TAKIMI ME NJË GRUP REFUGJATËSH

Në përfundim Papa u lut: “O Zot, për hir të gjakut të derdhur nga martirët, jepi njerëzimit të plagosur nga e keqja hirin të gjejë gëzimin dhe dritën e së mirës, që Biri yt e pagoi me jetë”. E, pas kremtimit, doli nga Bazilika me procesion dhe i drejtoi një përshëndetje turmës, mbledhur në tremen e Shën Bartolomeut.

Papa Françesku në audiencën e përgjithshme: Ngjallja e Krishtit është fakt historik

Papa Françesku gjatë audiencës së përgjithshme në sheshin e Vatikanit, 19 prill 2017

Papa Françesku në katekizmin e Audiencës së Përgjithshme, mbajtur 19 prill 2017, në Sheshin e Shën Pjetrit në Vatikan, në periudhën e Tetëditëshit të Pashkëve, foli për “Krishtin e ngjallur, shpresën tonë”, siç na e paraqet Shën Pali Apostull në Letrën drejtuar Korintianëve (krh Kap.15). Ja katekizmit i Papës Bergoglio, mbajtur para mijëra shtegtarëve e

besimtarëve, ardhur prej vendeve të ndryshme të botës, në Vatikan.

“Po takohemi sot, në dritën e Pashkëve, që i kremtoam e vijojmë t’i kremtojmë me Liturgjinë. Prej këndeje, duke vazhduar udhën e katekizmit kushtuar shpresës së krishterë, sot dëshiroj t’ju flas për Krishtin e ngjallur, shpresën tonë, ashtu si na e paraqet Shën Pali në Letrën

drejtuar Korintianëve (krh Kap.15).

Apostulli dëshiron të zgjidhë një problematikë që, sigurisht, në bashkësinë e Korintit, ishte në qendër të diskutimeve. Ringjallja është argumenti i fundit, që preket në Letër, por, ka shumë mundësi që, përse i përket rëndësisë, të ishte i pari: gjithçka mbështetet mbi këtë premisë.

Duke u folur të krishterëve të tij, Pali nis

nga një e dhënë e pakundërshtueshme, që nuk është rezultat i reflektimit të ndonjë dijetari, por thjesht ngjarje, që ndodhi në jetën e disa njerëzve. Që këtu lind krishterimi. Nuk është ideologji, nuk është sistem filozofik, por udhë feje. Niset nga një ngjarje e dëshmuar nga dishepujt e parë të Jezusit. Pali e përmbledh kështu: Jezusi vdiq për mëkatet tona, u varros, në të tretën ditë u ngjall e iu duk Pjetrit e të Dymbëdhjetëve (krh 1 Kor 15,3-5).

Duke e kumtuar këtë ngjarje të madhe, thelb kryesor i fesë, Pali ngulmon posaçërisht mbi elementin e fundit të misterit të Pashkëve, domethënë, mbi faktin se Jezu Krishti u ngjall. Nëse gjithçka do të kishte përfunduar me vdekjen, në Të do të kishim shembullin e përkushtimit më të lartë, por kjo nuk do ta kishte lindur fenë tonë. Sepse feja lind nga ringjallja. Të pranosh se Krishti vdiq, e vdiq i kryqëzuar, nuk është akt feje. Akt feje është të pranosh se Ai u ngjall! Feja jonë lind në agimin e Pashkëve. Pali shënon listën e njerëzve, të cilëve iu duk i Ngjalluri (krh vv.5-7). Kemi, këtu, një përmbledhje të të gjitha rrëfimeve të Pashkëve dhe të të gjithë njerëzve, që u takuan me të Ngjallurin. Në krye të listës është Çefa, domethënë, Pjetri e, pas tij, edhe grupi i të Dymbëdhjetëve, e pastaj, "pesëqind vëllezër, shumë prej të cilëve mund të jepnin akoma dëshminë e tyre", e pastaj kujtohet edhe Jakobi. I fundmi në listë - si më i padenji nga të gjithë - është ai vetë, Pali, "dështaku".

Pali e përdor këtë shprehje, sepse historia e tij personale është dramatike: si ishte persekutues i Kishës, krenar për bindjet e veta; i dukej vetja burrë i vërtetë, që i njihnte mirë jetën e detyrat e veta. Por në këtë kuadër të përkryer, një ditë prej ditësh i ndodh e papritura, e paparashikueshmja; takimi me Jezusin e ngjallur, në udhën e Damaskut. Aty nuk ishte thjesht njeri që rrëzohet nga kali e bie përdhe: ishte njeri,

të cilit i ndodhi ngjarja,, e cila do t'ia kthente gjithë jetën përmbys.

Sa bukur, të mendosh se ky është thelbi i krishterimit! Nuk është aq kërkimi ynë për t'u takuar me Zotin - kërkim, në të vërtetë, i luhatshëm, por kërkimi i Zotit për t'u takuar me ne. Jezusi na mori, na mbërthey, na fitoi, për të mos na lëshuar më. Krishterimi është hir, është befasi, mahnitje e, prej këndeje, kërkon një zemër të aftë për t'u mrekulluar.

E atëhere, edhe nëse jemi mëkatarë, edhe nëse premtimet tona kanë mbetur vetëm mbi kartë, ose nëse, duke e shikuar jetën tonë, kujtohem se kemi pasur një mori dështimesh.... Në agimin e Pashkëve mund të bëjmë si njerëzit, për të cilët na flet Ungjilli: të shkojmë te varri i Jezusit, ta shikojmë gurin e madh të flakur tutje e të mendojmë se Zoti po realizon për mua, për ne të gjithë, një

ardhmëri krejt të papritur. Kjo është lumturi, është gëzim e jetë, atje ku të gjithë mendonin se s'kish tjetër, veç trishtim, disfatë, errësirë. Zoti bën të lulëzojnë lulet më të bukura, në plasat e shkëmbit më të thatë.

Të jesh i krishterë, domethënë të mos nisesh nga vdekja, por nga dashuria e Zotit për ne, që e mundi armiken tonë më të betuar. Zoti është më i madh se asgjëja, e mjafton vetëm një qiri, për të fituar mbi natën më të errët. Pali brohoret, duke na sjellë jehonën e zërit të profetëve: "Ku është, o vdekje, ngadhënjimi yt? Ku është, o vdekje, thimthi yt?" (v.55). Në këto ditë Pashkësh, ta ruajmë këtë brohori në zemrat tona. E nëse na pyesin pse vëmë buzën në gaz, pse jemi kaq durimtarë e pse dëshirojmë ta ndajmë gëzimin me të gjithë, atëherë mund t'u përgjigjemi se Jezusi është ende këtu, se vijon të jetë i gjallë, mes nesh!"

Gëzuar Pashkët edhe për ata që nuk besojnë

Të jetosh me fe Ringjalljen, do të thotë të nisësh një jetë të re

Nga: Atë Piero Gheddo, PIME

Me Pashkët përkujton festën e Ringjalljes së Krishtit nga varri, të tretën ditë pas vdekjes së tij në Kryq. Kush e ka dhuratën e besimit dhe vetëm beson në Ringjallja e Krishtit jep dëshminë historike të jetës së tij shpirtërore. Që Krishtit është Ngjall nuk është thjesht një besim i devotshëm, por një fakt historik konfirmuar nga shumë dëshmitarë, shumë më tepër sesa ngjarje të tjera të kaluara të cilat kanë pak dëshmi.

Për ne që kemi marrë nga Hyji dhuratën e Fesë, Pashkët sjell në jetën tonë qetësinë e shpirtit, gëzimin e të jetuarit, paqen e zemrës. Në qoftë se ne jetojmë me Krishtin, të dashur miq, nuk mund të jemi të trishtuar apo pesimist, të pashpresë. Ne vuajmë nga kryqet e shumta të jetës sonë, por Jezusi është forca jonë, shpresa jonë.

Një shprehje e lashtë popullore thotë: "Unë jam i lumtur si Pashkët". Krishti i ringjallur është burim i gëzimit dhe shpresës, sepse na ka çliruar

nga mëkati dhe vdekja, na jep një vështrim optimist për jetën tonë dhe botën në të cilën ne jetojmë, e na bën që të shohin botën rreth nesh përmes syve të Zotit. Ai nuk na sheh neve me sytë e burrave dhe grave mëkatarë, por me sytë e Hyjit, që është Atë i mirë dhe i mëshirshëm, e i do të gjithë më shumë seç ne duam veten!

Në Pashkët e 2013, të para në pontifikatin e tij, Papa Françesku tha: "Lajmi i mirë" se Jezusi u Ngjall, për ne do të thotë "që dashuria e Zotit është më e fortë se e keqja dhe vdekja në vetvete; kjo do të thotë se dashuria e Tij mund të transformojë jetën tonë, e të lulëzojnë ato zona të shkretëtirës që janë në zemrat tona".

Jezusi ka marrë pjesë në dobësitë tonë njerëzore, ai pësoi urinë dhe etjen, lodhjen dhe trishtimin, ka përjetuar padrejtësitë, egërsinë e tmerrshme të rrahjes me kamxhik dhe kryqëzimin. Ringjallja na paraqet çlirimin nga të gjithë këto, është fillimi i një jete të re të jetuar në inti-

mitet me Zotin. Të jetosh me besim Ringjallja do të thotë për ne të nisësh një jetë të re, të çliuar nga të gjitha peshat shpirtërore, morale dhe psikologjike, nga të gjitha sulmet e tokës që na pengojnë rrugëtimin tonë tek Zoti, e cila është shuma e lumturisë për njeriun.

Në vitin 1930, Shërbëtori i Hyjit Giorgio La Pira, për 26 vjet jepte Të Drejtën Romake në Universitetin e Firences. Më vonë ai merr pjesë në konkursin për profesor pranë katedrës universitare, rezultatet e të cilit, shpallur në buletin e bordit të Universitetit, e tregonin atë fitues me vlerësimet më të larta nga ato të pjesëmarrësve të tjerë. Autoritetet e universitetit i kërkuan të bëhet pjesë e të marrë taserën e PNF (Partia Kombëtare Fashiste) dhe La Pira përgjigji se, si një katolik nuk mund ta marrë atë. Kështu, kryesia e katedrës nuk ia besuan atij këtë rol, por një tjetri. Miqtë e tij e shtynin atë që të protestonte dhe shprehen gatishmërinë e tyre për të nënshkruar me të një letër proteste. La Pira iu përgjigj: "Faleminderit, por është e padobishme. Unë e di që jam viktimë e një padrejtësie, por çfarë më duhet mua kur unë e di se Krishti është ringjall?". Ja, jeta, nuk shihet me sytë e njeriut, por me sytë e Zotit dhe ky shembull vlen edhe për të gjitha ato miliona martir të fesë që edhe sot pajtohen t'i nënshtrohen një vdekje të gabuar në vend se të tradhetojnë Fenë në Krishtin e Ngjallur.

Por, për shumë njerëz që nuk besojnë, madje edhe në mesin e miqtë tanë dhe familjarëve, Pashkët janë vetëm një festë jo më pak se të tjerat, që të lejojnë të pushosh edhe të nesërmen, jepni dhe merrni urimet më të mira për një Pashkë të gëzuar, hani vezë me çokolatë, pëllumba ëmbël-sira pafund, por arsyeja e kësaj feste që është edhe themeli i të krishterëve, mbetet një mister për ta dhe ata nuk janë të interesuar ta dinë atë. Së pari

duhet të lutemi për ta, duke bërë disa sakrifica, e duke mbajné vuajtjet tona, në mënyrë që Shpirti i Shenjtë do të prekë zemrat e tyre.

Disa vite më parë për afro një vit mbajta kontakt në mënyrë elektronike me një personazh që jeton në Romë (kurrë nuk e kam parë ose telefonuar), ai deklarohet haptas si agnostik dhe ishte i ashpër kundër Kishës Katolike. Çdo gjë ka lindur nga një letër e gjatë që, duke marrë nismë nga një artikull i shkruar në një gazetë të madhe laike, ku akuzohej Kisha për shumë sëmundje që po e mundojnë Italianë tonë. Një letër e shkruar dhe e arsyetuar bukur, dhe unë i'u përgjigja. Ai gjithashtu iu përgjigj letrës sime dhe kjo vazhdoi për një vit apo më shumë me dy ose tre letra çdo muaj. Ai këmbënguli në gabimet dhe krimet e papëve dhe njerëzve të tjerë të Kishës, si fillim ai shprehu disa simpati për Papa Françeskut, që zgjaten pak. Pastaj ai filloi të thoshte se ai i kishte dënuar ushtarakët në pushtet, dhe rilexonte tërë jetën e tij në mënyrë negative.

Pastaj kuptova se, me një njeri të informuar në mënyrë të atillë apo të besonte tek e drejta, ishte e kotë të argumentoja për fenë dhe Kishës. Fillova t'i dërgoja postimet e blogut tim (pothuajse të gjitha pozitive) dhe artikujt të tjerë mbi misionarët që kisha njohur përgjatë udhëtimeve të mija nëpër kontinentet e ndryshme. Pastaj, pësoi një lloj zbutjeje ndaj këtyre polemikave dhe rreth Krishtlindjeve, kur më ka shkruar për të më treguar se gruaja e tij kishte qenë e shtuar në spital për një sëmundje të rëndë, i tregova se jam lutur për të dhe se Zoti është i mirë dhe ai është Ati i të gjithë njerëzve, dhe shpresoj se ai jap hirin e shërimit. Me një ton prekës duke mu përgjigjur, mu drejtua duke më falënderuar mua dhe shpresonte se lutja ime do kishte një efekt pozitiv. Dhe pak më vonë përfundoi edhe

korrespondencës jonë, sepse mik im i dashur mu përgjigj duke më thënë se: tashmë ishte i zënë duke u kujdesur për shëndetin e gruas së tij dhe ishte e padobishme për të vazhduar të shkruante më.

Çfarë urimi "Gëzuar Pashkët" mund të prekë zemrën e atyre që nuk besojnë? Të gjithë në një jetën përjetojmë vuajtjet tona, kryqet tona, fizike, psikologjike, emocionale, ekonomike. Të mendojmë të sëmurët, të moshuarit sidomos të vetmuarit, të papunët, të burgosurit dhe të rinjtë të cilët kanë pasur ndonjë fatkeqësi apo dhe kanë kaluar kohë krizash. Mënyra më e mirë për t'iu uruar atyre "Gëzuar Pashkët" është ti duash, të kujdesesh për sëmundjen e tyre dhe t'u thuash se ne lutemi për ta, Jezusi i Ngjallur do i ndihmojë ata të gjejnë qetësi dhe gëzimin e të jetuarit.

Ne kemi për ta fituar atë që është thjeshtë një prej efekteve të shekullarizimit: në publik nuk flitet më për ndjenja fetare, feja është diçka personale, intime dhe me anë të privatësisë kërkohet që të mos manifestohet besimin (feja) në publik (siç është e ndaluar tashmë të vënë në qafë kryqin një gazetar gjatë transmetimit!). Në vitin 1973 shoqërova një karmelitan i cili njihnte njerëzit e rrugës që jetonin në Parkun e Kështjellës së Milanos, dhe Nënë Tereza donte që të bashkëbisedonte me një prej tyre. Një burrë i vjetër ishte shtrirë në një nga stolat dhe ishte mbështjellë mirë me një batanije. Karmelitani e thirri atë dhe ai u ngrit në këmbë. Ne do ti kishim thënë, "Si jeni?" Apo diçka të ngjashme. E ndërsa Nënë Tereza thotë, "God loves you!" Zoti të do ty, dhe plaku u zhvendos dhe nisi të tregoj pak nga jeta e tij, duke shpjeguar se ai kishte tre fëmijë dhe ata e kishte lënë vetëm. Pastaj ai arriti në përfundimin: "Vetëm Zoti më do, ai më do mua."

Katedralja, që më parë e shihja nga larg!

Nga Jurgena THERÇAJ

Edhe sot si çdo ditë duhet të ngrihem herët, të bëhem gati, të nisem për në shkollë e të vazhdoj aktivitetet e ditës, që të jem e sinqertë janë kaq shumë sa që nuk mendoj se do më dalë dita. Nuk më gëzon fakti se janë kaq shumë të rinj si unë që e mbushin ditën me dhjetra aktivitete, shumica edhe të panevojshme, e kur vjen puna atyreve që kanë me të vërtetë rëndësi nganjëherë u bëjmë bisht. Se mbaj mend në fakt çfarë më mbeti dje pa bërë ndër ato gjëra që kisha ndër mend?! Më duket nuk u takova me shoqen e gjimnazit për atë kafënë e planifikuar kohë më parë apo nuk dola për të bërë pazar me mamin siç i pata premtuar. Gjithsesi nuk prish punë do gjej ndonjë ditë tjetër... A s'janë këto gjëra që e shqetësojnë çdo ditë jetën tonë?! Po! Jam shumë e sigurtë që po! Por ndalu pak e mendo... Gjatë ditës tënde ose më saktë gjatë gjithë kësaj jave sa herë të ra ndër mend të falënderoj Dikë për këto ditë që po të fal? Për familjen që të dha? Për miqtë? Për zemrën? Për sytë e flokët e bukur? Për djalin me zemrën e bardhë që ta solli në jetë? Jam shumë e sigurtë,

që ashtu si unë para disa muajsh, nuk të ka rënë ndër mend që të kaloje të paktën një herë nga ajo kisha e bukur që ngrihet madhështore në mes të Tiranës e ta falënderoj atë Zot apo ndoshta edhe t'i kërkoje diçka me shpirt. Sa njerëz janë si ti e

si unë? Që nuk gjejmë kohën për ta orientuar shpirtin nga Zoti, pranë Jezu Krishtit? Shumë, shumë! Me qindra o ndoshta me mijëra!! E bëjmë këtë gabim dhe me e keqja është se jemi shumë të vetëdijshëm që po gabojmë e përsëri

i qasemi së njëjtës rrugë... Ngandonjëherë Zoti na thotë vetë, na drejton vetë nga ajo kishë e na pëshpërit në vesh: "Shko atje, sepse do më gjesh mua, do gjesh qetësinë time, e këtë qetësi do ta jap edhe ty në shpirt. E pa kuptuar se kjo paska qenë ajo për të cilën unë paskam pasur nevojë, po e ndjek këtë thirrje, jo një ditë, as dy, por ditë pas dite. E shoh se me të vërtetë qenka diçka e mbinatyrshe që të qetëson shpirtin, që të lumturon, që të jep shpresën e humbur e madje dritën, kur ti sheh vetëm errësirën. E kjo dritë bëhet aq e domosdoshme saqë nuk shkëputesh më nga ai vend, nga ajo "Katedralja që më parë e shihja nga larg, vetëm si diçka madhështore", nga ajo motra e vogël por me shpirt aq të madh, nga ajo motra që të surprizon çdo ditë e më shumë me zgjuarsinë, shkathtësinë e fjalët e saja, nga ai meshtari, i cili kishte atë sensin e humorit që ta merrte zemrën menjëherë, nga vendi i preferuar ku lutesh, nga ajo drita e vockël që shpreson çdo ditë ta gjesh ndezur e në këtë mënyrë, ti e di se Krishti do t'i dëgjojë lutjet tua... Madje, madje edhe nga të dielat pasdite kur shkon në kate-

kizëm. Shumë kush mund të ketë përshtypjen se aty në atë katekizëm është sikurse në shkollë; duhet pra të mësojmë libra pafund, të themi gjera përmendësh etj. etj....

Por jo! Është krejt ndryshe! A di se çfarë mçon aty? Mëson për atë Zot që edhe pse ndonjëherë harrojmë prapë te ai do përplasemi, prapë do e ngremë kokën lart e t'i thërrasim, mëson për Krishtin i cili dha shpirtin për ty, për mua, për ne, mëson se ekziston mrekullia, mëson se ekziston e bukura përtej jetës së përditshme, jetës së zyrtë, mëson të shohësh pozitivën, mëson të njohësh shpirtin e njeriut, të njohësh edhe njeriun vetem duke e parë në sy... Por a e dini se çfarë më mësoi mua katekizmi? Më mësoi thelbin, më mësoi të kuptoj veten time, jetën time, rrugën që duhet të zgjedh në jetë, njerzit që duhet të zgjedh. Më mësoi të këmbëngul për atë që dua, të luftoj, t'i lutem Zotit jo duke qarë por me kokën lart, me forcë e dashuri. Më mësoi të jem, të jem pikërisht unë, të ekzistoj ashtu siç Zoti e ka vendosur, të ekzistoj me mirësinë e dashurinë time, të ekzistoj përtej fjalëve të

këqija, përtej njerëzve jo të mirë, të ekzistoj mbi ata që përpiqen të më shtypin. Më mësoi të gjej shpirtin e njeriut brenda vetes... Po pyes veten sesi? Si mi mësoi të gjitha këto katekizmi? Po, po, mi mësoi, mi mësoi nëpërmjet fragmenteve të librave që motra lexonte, nëpërmjet fjalëve që ajo thoshte, nëpërmjet njerëzve që ishin aty e nëpërmjet ndodhive.

Në dukje të gjitha këto, libra, fjalë a njerëz, janë shumë të vegjël, por për mua ishin shumë, ishin shumë sepse i mora si të tillë, i mora si mësim edhe gjerat më të vogla, u përpoqa t'i marr e t'i bëj pjesë timen të gjitha, i mblodha bashkë e ashtu pa kuptuar u bënë aq shumë saqë për mua sot kanë vlerë të madhe. Sigurisht që do mësoj akoma sepse katekizmi, kisha e jeta vazhdojnë ende, do mësoj pafund, të mira e të këqija nga jeta, por në zemër e kam thelbin, kam atë që më mësoi katekizmi, kam atë që më mësoi "Katedralja që më parë e shihja nga larg"... Këtu pra qëndron i tërë sekreti, pasi për secilin vjen një kohë, kur e zbulon vetë mësimin e vet, thelbin e zemrës së vet...

Vizita baritore në famullinë e shën Mëhillit

Faleminderit për vizitën Imzot Gjergji! Nga famullia e Sh. Mëhillit - Laç

Nga Fra Vilson BUJAJ

Më 26 mars filloi vizita baritore e Arqipeshkvit tonë, Imzot Gjergj Frenco në famullinë tonë të Shën Mëhillit në Laç. Imzot Gjergji gjeti bashkësinë e mbledhur në lutje dhe në uratë, e cila me gëzim priste fillimin e meshës së shenjtë me bariun saj.

Mesha e shenjtë e drejtuar nga Imzot Gjergji filloi me prani të shumë besimtarëve të cilët kishin ardhur me dëshirë të madhe për t'i dhënë mirseardhjen Imzot Gjergjit, i cili edhe pse ka ardhur shume herë në kishën tonë, ishte hera e parë që vjen si Arqipeshkvi i ri i dioqezës Tiranë-Durrës për të vizituar famullinë tonë. Këtë mireseardhje nga populli ja përcolli në fillim të meshës famullitari fra Vilson Bujaj, i cili shprehi perveç mirseardhjes se Imzot Gjergjit në shtëpinë e vet edhe gëzimin me të cilin e gjithë famullia e ka pritur dhe ka përjetuar për këtë vizitë të bariut të saj. Famullia jonë është e dyta pas asaj të Bilaj-ve që Arqipeshkvi zgjodhi të vizitojë fill pas emërimit të tij. Kjo e shton këtë ndjesi afërsije që ipeshkvi tregon edhe ndaj famullisë tonë.

Mesha e shenjtë vijoi me pjesëmarrjen e denjë të të gjithë besimtarëve të të gjitha moshave nga nga fëmijët deri tek të moshuarit. Të gjithë ishin të vëmendshëm gjatë meshës dhe gjatë predikimit të bukur të Imzot Gjergjit. Ne të rinjtë mbajtëm mend një detaj të bukur dhe befasues për ne në predikimin e Imzot Gjergjit. Ai na foli për Selfiet (selfie është fotoja që zakonisht ne bëjmë vetës me miqtë dhe shokët nga aparatet celulare). Ai na tha se e dinte që na pëlqejnë selfiet, por na nxitu që të

bëjmë një selfie me Jezusin. Një foto e cila do të na qesë ne pah bukurinë tonë. Sepse vetëm nëse bëjmë një selfie me Jezusin do të dalë në pah bukuria e vertetë që kemi. Dhe në foton me Jezusin do të zbulohet ky imazh që kemi prej tij, i cili na thotë: "Ti je i falur", "Ti je e falur". Ku ka më bukur se të gjejmë këtë imazh të vetës si "Të falur".

Nje gjë tjetër që gëzoi ipeshkvin por edhe bashkësinë tonë ishte edhe pjesëmarrja e mbi 40 katekumenëve që gjatë meshës morën edhe simbolin e fesë: Besojmën dhe lutjen Ati Ynë (Një rit ky që është i parashikuar në ecjen e katekumenëve drejt pagëzimit). Pjesëmarrja e katekumenëve i shtoi një motiv falënderimi më shumë meshës shenjte, në pëfundim të cilës Imzot Gjergji sëbashku me bashkëkrmtesit, famullitarin dhe diakonin fra Kolen përshëndetën bashkësinë në oborrin e kishës, ku nuk munguan falenderimet por edhe fotot dhe selfiet e shumta me arqipeshkvin.

Të martën, me 28 mars Arqipeshkvi vizitoi edhe kopshtin e fëmijëve "Nëna e Mrekullueshme" në Sanxhak. Fëmijët e kopshtit me edukatoren: M. Antonia, M. Aneta, M. Brigita, me prinderit e fëmijëve si dhe me stafin e kopshtit kishin dalë në oborr për të pritur Imzot Gjergjin, pas pritjes dhe përshendetjeve me fëmijët, me prinderit dhe me stafin, vijoi një koncert i vogël nga fëmijët e kopshtit të cilët me valle dhe me këngë i dhanë ipeshkvit mirseardhjen e tyre, e veçantë ishte edhe përshëndetja me një këngë të kënduar nga fëmijët, e cila në përmbajtje kishte moton që është në logon e ipeshkvit "Bariu e dëgjoftë zërin e deleve".

Pas vizitës së fëmijëve të kopshtit Imzot Gjergji u ngjiti në Shejtnoren e Shna Ndout nëpërmjet turmave të mëdha të pelegrinëve të shumtë që po ngjiteshin për të nderuar Shna Ndoun, por edhe për t'u rrëfyer e për t'u përgatitur për kohën e Pashkëve. Imzot Gjergji u prit nga bashkësia e fetërve të shejtnores dhe

nga rektori Fra Mirashi. Ai kremtoi meshën e ores 11:00, sëbashku me shumë bashkrekmtues të tjerë si dhe me P. Aurel Gjerka (i pari i fretërve françeskan në Shqipëri e Mal të Zi).

Sheshi i mbushur plot me pelegrin që kishin ardhur për të nderuar shejtin Shna Ndue, me gëzim dëgjoi nxitjen e bariut që të shohin tek Shna Ndout jo vetëm një shenj të mrekullive por edhe ta shohin si model pajtimi. Të marrin shembull nga ai për tu pajuar me Zotin dhe me të afermin, sidomos gjatë kohës së krezhmeve. Gjithashtu e bukur ishte edhe pjesa e homelisë ku Imzot Gjergji i nxitur nga ungjilli i ditës (Gjn 5,1-16), tha se Ligji i Dashurisë duhet të jetë mbi dashurinë për ligjin.

Në përfundim të meshës bekoji edhe gjithë popullin e mbledhur. Por të shumë ishin pelegrinët të cilët kërkonin një bekim personalisht nga duar e bariut dhe të shumë ishin personat që me shumë respekt kërkonin të fiksonin këtë takim të bukur dhe të thjeshtë në një foto që ta mbartnin me vete.

Pas meshës dhe drekës me fretërit dhe bashkësinë e shejtnores, ipeshkvi sëbashku me famullitarin shkuan për të vizituar disa familje të famullisë. Takime shumë të përzemërta, por edhe takime ku nxitja e bariut jepte shumë shpresë dhe gëzim. Një habi dhe një gëzim përshkonte njerzit që përshendetnin Imzot Gjergjin tek e shikonin të ngjitej shkallëve të apartamentit të tyre nëpër lagjet gjysmë të mbyllura të qytetit të Laçit.

Të shtunën, me 1 prill Imzot Gjergji takoi grupet e famullisë: Grupin "Urdhëri i Tretë Françeskan", grupin e ecjes Neokatekumenele dhe Rininë e Famullisë, ku të gjithë grupet u mbledhën së bashku për takimin me bariun. Pas një nxitjeje të ipeshkvit ku vlerësoi shumë rolin e secilit grup në famulli, në kisha, dhe në shoqëri. Në mënyrë të veçantë nxiti të rinjtë që të përhapin Lajmin e Mirë mes miqve dhe shokëve të tyre, sepse ata janë e ardhmja e kishës dhe e vendit. Nuk munguan edhe pyetjet e shumta, të drejtpërdrejta dhe të sinqerta nga të tre grupet. Nga një pyetje prej të rinjve mbi femijërinë e Imzot Gjergjit, ai gjeti rastin të thotë se s'duhet të trembemi nga veshitësitë, sado që të jenë. Por të kemi besim tek Zoti, sepse Ai hapë shumë dyer aty ku një e tillë të mbyllet. Pyetjes që Donatela i bëri se cila ishte ëndrra e tij për Shqipërinë, Imzot Gjergji iu përgjigj se ishte ajo që të shikonte më shumë të krishterë dhe të drejtë të angazhuar në politikë (pra që të shohë një Shqipëri të drejtë dhe denjë për të jetuar). Në përfundim ipeshkvi iu dhuroi Biblën anëtarëve të grupeve, si inkurajim për të vazhduar rrugëtimin e jetës me Zotin. Pas një cocktail-i vëllazëror grupet përshendetën Imzot Gjergjin që u nis për në Sanxhak, ku kremtoi meshën dhe duke përshendetur bashkësinë të përbërë nga shumë të rinjë dhe të moshuar, përfundoi kështu edhe vizitën e tij, duke na nxitur që të jetojmë sa më me devocion javën e madhe dhe duke na uruar Pashkët.

